

Voorwoord bij het tiende jaarboek

Filip Van Devyvere

Luc Haeghebaert

Straks is het tien jaar geleden dat de Lichterveldse heemkundige kring heropgericht werd. Onder impuls van enkele jongeren werden enkele leden van de vroegere heemkundige kring, die in de jaren '60 en begin jaren '70 actief geweest was, aangesproken en werd de draad terug opgenomen. Bij het verschijnen van dit tiende jaarboek is het wellicht niet ongepast om even terug te kijken op de geschiedenis van de heemkunde te Lichtervelde.

1 Enkele “heemkundigen” in wiens archieven de kring nog graag gaat pluizen

De eerste die zich ietwat met onze plaatselijke geschiedenis bezighield, was wellicht E.H. Karel Deceuninck die hier medepastoor was van 1874 tot 1878. Hij publiceerde o.a. *“Beschrijving der Krekebeek, Drie Lindenbeek en Zwanebeek en de bespoelde plaatsen”*, een artikelenreeks die in 1875 verscheen in de krant *“De Vrede”* uitgegeven te Torhout. Een deel van die reeks was gewijd aan Lichtervelde.

Na Deceuninck was het opnieuw een priester die zich met de plaatselijke geschiedenis bezighield, nl. E.H. Achiel Six, medepastoor van 1897 tot 1919. Hij publiceerde zijn bijdragen hoofdzakelijk in het plaatselijk weekblad *“De Veldbloem”*. We denken hierbij aan artikels als:

- “Plaatselijke Geschiedenis” verschenen in 1905 en 1906;
- “Oud Lichtervelde” verschenen in 1906;
- “Lichtervelde in vroegere tijden” verschenen in 1912 en 1913.

De heemkundige fakkel werd overgenomen door drukker Cleophas Sintobin, uitgever van *“De Veldbloem”*. Wellicht had hij de microbe te pakken gekregen van E.H. Six. Jarenlang was Cleophas Sintobin zowat de enige die zich met het verleden van onze gemeente bezighield. Hij verzamelde enorm veel, legde een steekkaartenbestand aan en publiceerde - beperkt - een aantal artikels die verschenen in *“De Oude Torhoutenaar”*, *“Ons Volk ontwaakt”*, *“Toerisme”*, ... Een aantal van die bijdragen werden gebundeld in *“Bijdragen tot de geschiedenis van Lichtervelde”*, een brochure die verscheen in 1952, enkele jaren voor zijn overlijden.

Het hoogtepunt in zijn “heemkundige carrière” was wellicht de Vandepoeleherdenking in 1946, toen hij een tijdlang waarnemend burgemeester was van onze gemeente. Cleophas had zich jaren beziggehouden met opzoeken rond deze in Lichtervelde geboren uitvinder van het trolleysysteem. Zijn aantekeningen berusten nu in het gemeentearchief dank zij zijn dochter Margaretha die ze schonk aan de gemeente. In deze collectie bevindt zich ongetwijfeld nog heel wat waardevolle informatie over het verleden van onze gemeente.

2 De eerste heemkring

In de jaren 60 waren er een aantal mensen die zijn werk wilden verder zetten en zij richtten in 1964 een heemkundige kring op met de naam "Karel van de Poele". Wijlen Pieter Claerbout werd voorzitter, Georges Vandewalle was secretaris, Jeroom Vanderper, Albert D'Heedene, Frans Vanzieleghem, E.H. Debergh en enkele anderen behoorden tot actieve bestuursploeg. Deze kring bleef een aantal jaren actief en publiceerde enkele teksten maar bloedde dood wegens tijdsgebrek van de meeste van haar leden. De voornaamste publicatie was ongetwijfeld de biografie van Albert Termote van de hand van Georges Vandewalle.

Opnieuw was er slechts één man die zich intens met de Lichterveldse geschiedenis bleef bezig houden, nl. onderwijzer Georges Vandewalle. Hij publiceerde heel wat in eigen beheer en ook "*Lichtervelde in oude prentkaarten*" (1973) dat een immens succes kende en wegens de grote vraag onlangs een tweede versie kreeg in "*Lichtervelde in oude foto's*" (1993).

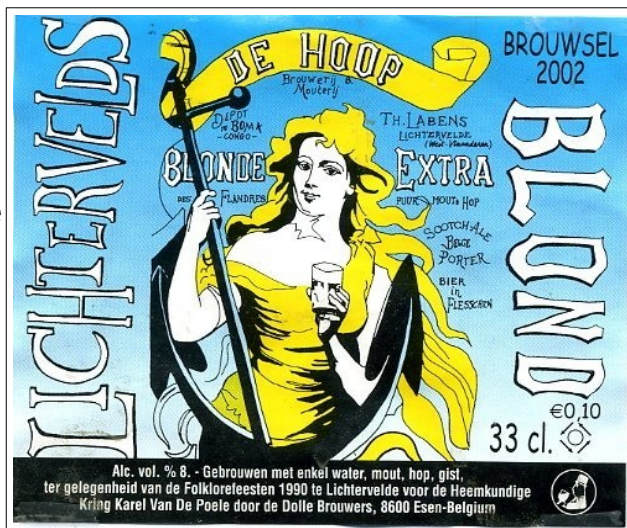
3 Een nieuwe start in 1985

Halfweg de jaren '80 waren er echter een paar jongeren die vonden dat er in Lichtervelde veel te weinig gebeurde op heemkundig gebied en zij spraken een aantal leden van de ter ziele gegane heemkundige kring aan om een poging tot heroprichting te doen. Het opzet slaagde en op 14 januari 1985 ging in "*Den Gouden Appel*" de eerste vergadering van de nieuwe kring door. Er werd een VZW opgericht, de statuten verschenen in het Staatsblad en een bestuur werd samengesteld: Guido Haesaert werd voorzitter, Albert D'Heedene ondervoorzitter, Luc Haeghebaert secretaris, Martin Goegebeur penningmeester; bestuursleden waren: Anne Vanwalleghem, Filip Lampaert, Georges Vandewalle, Filip Van Devyvere, Henri Debaille, Patrick Vivey, Frans Vanzieleghem, Caroline Sauer, Hugo Delecluyse, Johan Vandenbussche en Geert Coussement.

Er werd beslist om jaarlijks een jaarboek uit te geven met daarin artikels i.v.m. heemkundige onderwerpen. Momenteel hebt U het tiende exemplaar van dit jaarboek in handen. Parallel aan dit tiende jaarboek is er ook gezorgd voor een register zowel op plaats- als op persoonsnamen. In dit register wordt tevens een overzicht gegeven van de onderwerpen die in de tien gepubliceerde jaarboeken aan bod kwamen. Bedoeling van deze bijlage is uiteraard het zoekwerk voor de lezer te vergemakkelijken.

Naast en los van de jaarboeken zijn er ook nog een aantal publicaties verschenen. We denken hierbij aan brochures over de accordeonfabriek Callewaert, over het brouwersleven te Lichtervelde, de paardenmarkt, de Sint-Sebastiaansgilde, Karel van de Poele, de Katholieke Ziekentroost, het Socialisme te Lichtervelde, ...

Het aantal leden liep jaarlijks op van een 150-tal in 1985 tot omstreeks 270 in 1993 en de kring verheugt zich over een trouw lezerspubliek van de jaarboeken die in de loop van de voorbije jaren in een nieuw en meer aantrek-

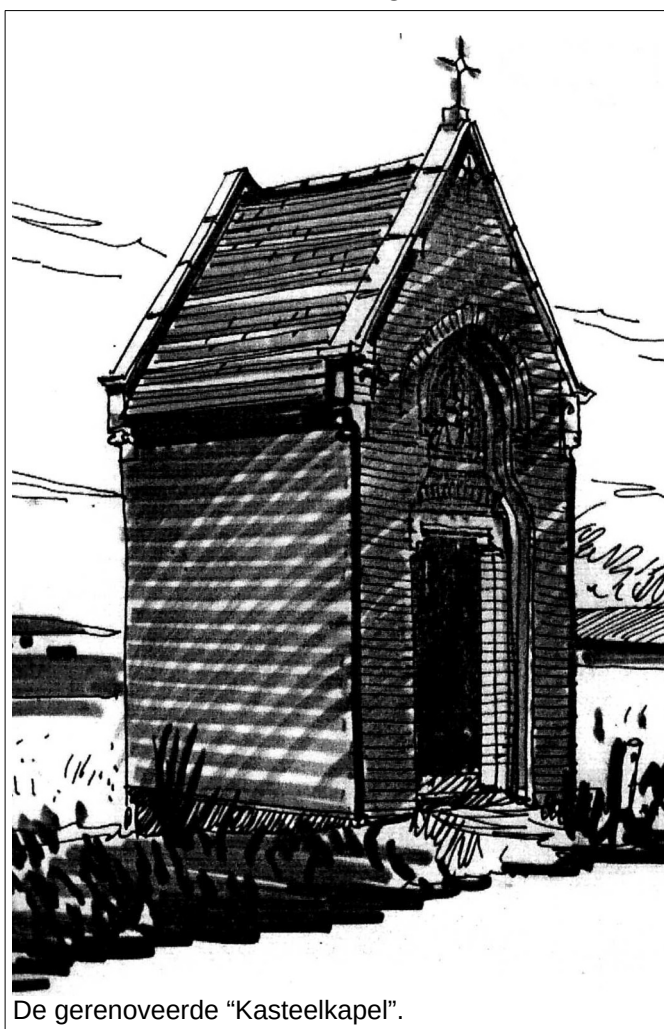

kelijk kleedje gestoken werden. Ook heel wat Lichterveldenaren die om allerlei redenen buiten de gemeente gingen wonen, zijn en blijven sterk geïnteresseerde leden.

4 Een eigen lokaal

Tot in 1991 werden de vergaderingen gehouden in café "Den Gouden Appel" maar de nood aan een eigen lokaal werd steeds groter. We waren opgetogen toen de familie Vandecaveye bereid was om ons het huis van wijlen Emilie Vandecaveye te verhuren om er een heemkundig lokaal van te maken. Het pand kreeg de naam "Den Trolley" en beschikt momenteel over een rijke verzameling oude materialen die nog dagelijks aangevuld wordt. Het bijhorend gelegenheidscafé werd "De gekroonde Padde" gedoopt, naar twee verdwenen herbergen in de buurt. "De gekroonde Padde" is iedere tweede zondag van de maand ('s voormiddags) open voor de leden van de kring.

Eén van de initiatieven waardoor de kring bekendheid verwierf bij een ruimer publiek was zeker de creatie van een eigen Lichtervelds streekbier. In 1990 kreeg Lichtervelde door

De gerenoveerde "Kasteelkapel".

toedoen van de heemkundige kring zijn streekbier het "Lichtervelds Blond" genoemd naar "La Blonde des Flandres" dat vóór de eerste wereldoorlog wellicht exportproduct nr. 1 was van Lichtervelde. Het bier wordt nu gebrouwen door de "Dolle Brouwers" uit Esen. Het is verkrijgbaar bij iedere uitgave van de tweejaarlijkse folklorefeesten, en wordt - naar de consumptie te oordelen - goed geapprecieerd. Voor de "cuvée 1994" wordt zelfs een beperkt aantal luxeflessen (0,75 liter) voorzien.

Naast dit populaire initiatief droeg de kring in de afgelopen jaren ook zijn steentje bij (in de letterlijke zin) tot het behoud van het Lichterveldse culturele erfgoed. In 1991 werden wij immers eigenaar van de Maria-kapel in de Zwevezelestraat, bekend als "Caset's kapel". In 1992-'93 werd ze met de medewerking van de Koning Boudevijnstichting en de Nationale Loterij, het gemeentebestuur, de Lichterveldse parochiale werken en een aantal particulieren grondig gerenoveerd en omgedoopt tot "Kasteelkapel", dit wegens haar banden met het verdwenen kasteel van Lichtervelde.

De kring drukt hierbij de wens uit dat deze kapel in haar vernieuwde toestand weer voor meerdere generaties zowel haar religieuze als haar historische betekenis zou mogen behouden.

Jaarlijks terugkerende activiteiten van de kring zijn de algemene ledenvergadering in de maand maart, met een voordracht over één of ander historisch of heemkundig onderwerp,

de voorjaarsuitstap, drie à vier tentoonstellingen die in het lokaal worden georganiseerd, en een heemkundige wandeling (op koekezondag). Daarnaast worden er regelmatig tentoonstellingen, instellingen, etc. bezocht. Kortom de kalender is elk jaar goed gevuld.

We menen dat we, zonder grootsprakerigheid verweten te worden, mogen stellen dat we onze vaste plaats verworven hebben in het verenigingsleven in Lichtervelde.

De samenstelling van het bestuur onderging een paar wijzigingen in de loop van de jaren: Filip Van Devyvere werd de nieuwe voorzitter; Guy Beeusaert werd de nieuwe penningmeester en is onlangs opgevolgd door Stephan Lefere.

Momenteel ziet het bestuur er als volgt uit:

Filip Van Devyvere, voorzitter; Albert D'Heedene, ondervoorzitter; Luc Haeghebaert, secretaris; Stephan Lefere, penningmeester;

Bestuursleden: Guy Beeusaert, Willy Colpaert, Rik Dedene, Elisabeth Demeulenaere, Ronny Lippens, Gaston Missinne, Ria Pattyn, Sylveer Pattyn, André Vandewalle, Georges Vandewalle, Frans Vanzielegheem en Ronny Vergote.

We hopen dat de heemkunde in Lichtervelde met deze ploeg nog een lang leven beschoren is en nog veel hoogtepunten mag kennen.

Op een warme zomeravond, tijdens een werkvergadering, liet de bijna voltallige bestuursploeg zich fotograferen aan de achtergevel van het lokaal.